

Warszawa, 16 listopada 2020 r.

**LIST OTWARTY
PRZEDSIĘBIORCÓW APTECZNYCH
DO PREMIERA RP**

Szanowny Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów

Szanowny Panie Premierze,

My, polscy przedsiębiorcy prowadzący apteki, zwracamy się z apelem do Pana Premiera o wsparcie naszego stanowiska wobec procedowanej obecnie w Senacie *Ustawy o Zawodzie Farmaceuty*. Do wspomnianej Ustawy, tak wyczekiwanej przez całe nasze środowisko, na etapie prac parlamentarnych dodano poprawki, których wejście w życie może prowadzić do nieczystej gry konkurencyjnej oraz zamykania aptek, punktów aptecznych i hurtowni farmaceutycznych w samym środku pandemii COVID-19.

Wspomniane zmiany umożliwiają faktyczne likwidowanie aptek na podstawie nieprecyzyjnych i niejasnych przesłanek. W ramach pierwszej poprawki, z regulacji umożliwiającej cofnięcie zezwolenia na prowadzenie apteki wskutek naruszenia niezależności farmaceuty, usunięto przesłankę „uporczywości” takiego naruszenia. W rezultacie, już nieoczywiste stany faktyczne i dyskusyjne, jednorazowe sytuacje mogą doprowadzić do cofnięcia zezwolenia na prowadzenie apteki. Trzeba zaznaczyć, że w warunkach obowiązywania „apteki dla aptekarza” jest to bardzo poważna sankcja – ponowne uzyskanie zezwolenia może się w wielu przypadkach okazać niemożliwe. Druga z wprowadzonych poprawek umożliwia unieruchomienie apteki, punktu aptecznego lub hurtowni farmaceutycznej na 3 miesiące, w rygorze natychmiastowej wykonalności, w przypadku uniemożliwienia wykonywania zadań kierownikowi apteki lub osobie odpowiedzialnej w hurtowni. Ponownie mamy do czynienia z sytuacją, w której bardzo niejasna przesłanka może doprowadzić do unieruchomienia apteki z dnia na dzień, co w praktyce oznaczać będzie w wielu przypadkach konieczność jej zamknięcia.

Uważamy, że obie poprawki stwarzają gigantyczne pole do nadużyć i eliminowania niewygodnej konkurencji poprzez mechanizm „donosów”. Przesłanki zastosowania obu niezwykle radykalnych sankcji (cofnięcia zezwolenia oraz unieruchomienia apteki) są nieprecyzyjne, a nowe uprawnienia przekazane Inspekcji Farmaceutycznej znaczne (dublując zarazem rozwiązania już teraz zabezpieczające interesy

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

Zarząd: Cezary Kaźmierczak - Prezes, Marcin Nowacki - Wiceprezes

pacjentów), co rodzi pytania o proporcjonalność i adekwatność proponowanych środków. Można ponadto z łatwością wyobrazić sobie sytuacje, w których trywialne konflikty personalne zostaną zinterpretowane jako „naruszenie niezależności” farmaceuty, czy „uniemożliwienie wykonywania przez niego zadań”, w konsekwencji doprowadzając do zamknięcia apteki i likwidacji miejsc pracy. Wraz z uchwaleniem projektu w jego obecnym brzmieniu, jakiegokolwiek poczucie bezpieczeństwa prawnego na rynku aptecznym przestanie istnieć.

Jednocześnie Ministerstwo Zdrowia podpisało z samorządem aptekarskim *Strategię na rzecz rozwoju aptek*. Nasze zdumienie budzi fakt, że tak istotny dokument jest negocjowany i podpisywany przez Ministerstwo z tylko jedną, określoną częścią rynku¹. Pragniemy podkreślić, że w procesie tym nie uczestniczyła reprezentacja ani właścicieli aptek niebędących farmaceutami, ani choćby techników farmaceutycznych, również odgrywających istotną rolę w systemie. Jest to tym bardziej bulwersujące, że zapisy Strategii odzwierciedlają kierunek sukcesywnego przejmowania przez korporację zawodową aptekarzy – która zgodnie z opinią UOKiK sama jest przedsiębiorcą – funkcji regulatora rynku. Trudno nie zauważyć, jak gigantyczny konflikt interesów generuje sytuacja, w której członkowie organu samorządowego, mając gigantyczny wpływ na zasady funkcjonowania na rynku, jednocześnie uczestniczą w nim jako przedsiębiorcy. Już obecnie samorząd zawodowy farmaceutów rości sobie nieproporcjonalnie szeroki – w porównaniu do innych samorządów zawodowych – zakres kompetencji. Aktywną działalność samorządu obserwujemy choćby w zakresie włączania się do różnych postępowań administracyjnych wynikających z przekształceń własnościowych w aptekach. Trudno oprzeć się wrażeniu, że pod pozorem walki o dobro pacjenta, korporacja aptekarska po raz kolejny podejmuje działania mające na celu walkę z konkurentami, a docelowo także całkowitego wyeliminowania ich z rynku.

Zarówno w toku prac nad projektem ustawy o zawodzie farmaceuty, jak i w ramach dyskusji o zawartym pomiędzy samorządem aptekarskim a Ministerstwem Zdrowia porozumieniu, w przestrzeni publicznej forsowana była fałszywa wizja polskiego rynku aptecznego zdominowanego przez zagraniczne sieci. Zwolennicy zamykania rynku argumentują, że rozbudowa kompetencji samorządu i inspekcji farmaceutycznej jest konieczna, by nie doprowadzić do zmonopolizowania rynku przez obcy kapitał. Podkreślamy z całą mocą, że to twierdzenia nieprawdziwe. Obecnie 43% rynku aptek stanowią sieci apteczne, a 57% apteki indywidualne. Do sieci z udziałem kapitału zagranicznego należy 6,7% ogólnej liczby aptek w Polsce². Większość aptek sieciowych to zatem polskie firmy rodzinne. Dane pokazują zatem, że rynek aptek w Polsce jest konkurencyjny i zróżnicowany, zarówno pod względem wielkości podmiotów, jak i ich struktury właścicielskiej, co odzwierciedla budowany w Polsce od lat pluralistyczny model. Model ten jest zresztą logiczną konsekwencją decyzji podjętych przez państwo polskie przed laty, takich jak choćby prywatyzacja CEFARM-u.

Przyznanie korporacji zawodowej zbyt daleko idących uprawnień i zamykanie rynku, rodzi w naszym przekonaniu ryzyko z punktu widzenia bezpieczeństwa lekowego pacjentów. Ten kierunek rozwoju rynku

¹ Leszczyński, J. (2019), *Legalizacja farmaceutycznego feudalizmu* [\[link\]](#).

² Dane PEX Pharma Sequence (2020).

może bowiem paradoksalnie prowadzić do zwiększonej konsolidacji rynku, choćby w ramach sieci partnerskich budowanych przez hurtownie leków, które mogą wykorzystywać siłę negocjacyjną, wiążąc ze sobą pojedynczych aptekarzy. Jest to zjawisko szczególnie groźne w trakcie trwania pandemii COVID-19, czyli w sytuacji, w której rekomendacje ekspertów idą raczej w kierunku utrzymywania w gotowości podmiotów i zapasów strategicznych³, a apteka jest często pierwszym punktem kontaktu dla osób zmagających się z różnymi chorobami.

Reasumując, uważamy, że przytoczone poprawki w projekcie ustawy o zawodzie farmaceuty, zamiast zgodnie z pierwotnymi celami stanowić kompleksową regulację dla tej grupy zawodowej, prowadzą raczej do przebudowywania rynku aptecznego w Polsce poprzez wyeliminowanie z niego poczucia bezpieczeństwa prawnego i udostępnienie bardzo groźnych narzędzi prowadzenia nieczystej gry konkurencyjnej. Są przez to wysoce niebezpieczne z uwagi na bezpieczeństwo lekowe pacjentów, a także ryzyko likwidacji miejsc pracy i ograniczenia wpływów budżetowych z podatków. Apteki w istotny sposób zasilają bowiem budżet państwa. W 2019 roku w formie danin publicznych trafiło do niego z rynku aptecznego ponad 1,6 mld złotych z czego 1,1 wpłaciły sieci apteczne, a 0,5 apteki indywidualne. **W związku z powyższym apelujemy do Pana Premiera o wstawiennictwo i współpracę z rządem i parlamentem w celu przywrócenia pierwotnych zapisów rządowego projektu ustawy.**

Prosimy także o zainicjowanie nowego otwarcia w dialogu środowiska przedsiębiorców aptecznych z samorządem aptekarskim i resortem zdrowia w celu rewizji *Strategii na rzecz rozwoju aptek* w sposób uwzględniający uwagi i potrzeby całego rynku. Taki okrągły stół polskiego rynku aptecznego pod egidą Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii i z udziałem wszystkich zainteresowanych stron mógłby być szansą na przełamanie obecnego impasu w tych trudnych dla całego państwa czasach.

Do wiadomości:

Sz. P. Jarosław Kaczyński – Wiceprezes Rady Ministrów

Sz. P. Jarosław Gowin – Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Rozwoju, Pracy i Technologii

Sz. P. Adam Niedzielski – Minister Zdrowia

Sz. P. Zbigniew Ziobro – Minister Sprawiedliwości

Sz. P. Marek Niedużak – Wiceminister Rozwoju, Pracy i Technologii

Sz. P. Michał Dworczyk – Członek Rady Ministrów, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

³ Fałek, A., Janiszewski, J., Jakubiak, K. (2020) *Wpływ epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2 na system opieki zdrowotnej w Polsce* [\[link\]](#).

Sz. P. Łukasz Schreiber – Członek Rady Ministrów

Sz. P. Michał Cieślak – Członek Rady Ministrów

Sz. P. Paweł Piotrowski – Główny Inspektor Farmaceutyczny

Sz. P. Tomasz Chróstny – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Sz. P. Adam Abramowicz – Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców

Sz. P. Bartłomiej Chmielowiec – Rzecznik Praw Pacjenta

Sz. P. Elżbieta Witek – Marszałek Sejmu RP

Sz. P. Tomasz Latos – Przewodniczący Sejmowej Komisji Zdrowia

Członkowie Sejmowej Komisji Zdrowia

Sz. P. Beata Małecka-Libera – Przewodnicząca Senackiej Komisji Zdrowia

Członkowie Senackiej Komisji Zdrowia

Związek Pracodawców i Pracodawców

Zarząd: Cezary Kaźmierczak - Prezes, Marcin Nowacki - Wiceprezes

ul. Nowy Świat 33, 00-029 Warszawa, email/ biuro@zpp.net.pl, tel/ 22 826 08 31, www.zpp.net.pl